

LETOKRUHY SA ROZŠIRUJÚ...

Denis Kozerawski & Peter Kašpar,
holo- kolektív

Kurátor: Erik Vilím
Otvorenie výstavy: 19. 7. 2023 / 18.00
Trvanie výstavy: 20. 7. – 31. 8. 2023
Miesto: Šopa Gallery, Hlavná 40, Košice
Otváracie hodiny: STR - PIA / 15.00 - 18.00,
SO / 13.00 - 18.00

Félix Guattari, jeden z najcitovanejších filozofov súčasnosti, upozorňuje už v roku 2007, že plán pre našu planétu musí opustiť jedno kľúčové východisko – predstavu existencie jedného, jednosmerného chronologického vývoja, jednej kauzality. Namiesto toho je potrebné vidieť históriu Zeme skladajúcu sa z množstva paralelných uličiek, ktoré nie sú separované, ale vo vzájomnom vzťahu. Toto volanie po veľmi zvláštnej, neantropocentrickej, imaginácii nachádza rezonanciu práve v súčasnom vizuálnom umení.

V to horúce ráno
kvapky javili sa
ako ranná rosa.
Pred mojimi očami
sa nezážala voda – žiara slnka
vysávala zo zeme
kropaje ortuti.

Úryvok z prezentovaného
diela Hlušiny (holo- kolektív, 2023)

Do podobnej špekulatívnej uličky nás vedú aj poeticky formulované slová v inštalácii s názvom Hlušiny od holo- kolektív – na povrch neúrodnej pôdy vystupujúca ortuť, ktorá presakuje naprieč pórmí zeme na povrch v slnečný deň a ktorá je súčasťou odpadu nahromadeného z ťažby železnej rudy. Nahromadenie týchto kovov v Nižnej Slanej zabráňuje vzniku nového života, nových micro-histórií na a pod povrchom pôdy, ktorej čas sa takmer zastavil, stratil periodicitu. Hlavným aktérom, dejotvorcom, tu nie je človek, ale rastlina – slnečnica. Práve ona má schopnosť absorbovať do svojho tela škodlivé kovy, násilne vytrhnuté z hĺbín Zeme, v ktorých mali zostať. Tento micro-príbeh, na konci ktorého zostáva pustatina, hlušina, sa odohral na pozadí väčšieho – technologizácie.

Stromy nie sú ticho.
Rozprávajú nám, čo sa stalo.
Za tie roky sa do nich vryla pamäť prírody.

Úryvok z prezentovaného diela
Kambium 1492 (Denis Kozerawski & Peter Kašpar, 2022)

Na cestu inou uličkou nás naviguje voice-over vo videu Kambium 1492. Aj v tomto prípade je čas prírodnej entity ústredný. Presnejšie, ide o čas stromov, ktorých život obkolesujú tvrdé podmienky kokošovských lesov. Pomalý rast v skalnatej zemi plnej prekážok zapríčiniť, že ich telá sú odolné a tvrdé, pripravené čeliť tlaku. Vďaka ich vlastnostiam boli vyžívané na stavbu lodí predurčených na ďaleké plavby k novým nepoznaným svetom. Z tohto vzácného dubu boli stavané aj lode Krištofa Kolumba. Paralelná história, do ktorej je táto dubina zapletená, nás privádza k ďalšiemu macro-príbehu – ku kolonizácii.

Dva naratívy odohrávajúce sa potichu v úzadí veľkých dejín ľudstva sa spájajú v jednom – v snahe presieťovať planétu. V prvom prípade technológiami a informačnými systémami, v druhom prípade lodnou dopravou. Z tejto perspektívy vidíme, že minulosť, prítomnosť a budúcnosť nie sú oddelené. Ich vnútorné nitky držia pokope ne-ľudskí herci – stromy, rastliny, kamene... Práve oni sú pôvodní historici rozprávajúci o časoch Zeme nedotknutej ľudskou aktivitou. Denis Kozerawski a Peter Kašpar a holo- kolektív nám neponúkajú len ďalší príbeh. Ukazujú nám, aká iluzórna a ochudobňujúca je naše viera v jednosmernú kauzalitu.

EV

DENIS KOZERAWSKI (*1990) študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave (Inter-médiá a multimédiá, Fotografia a nové médiá). Je spoluzakladateľom občianskeho združenia a umeleckej platformy APART a iniciátorom a spolu-kurátorom galérie A Promise of Kneropy. Od roku 2015 je zároveň porotcom International Film Festival Bratislava a spoluorganizátorom Bratislava BAK Summer School. Jeho tvorba bola prezentovaná v Museum of Modern Art (MoMA) v New Yorku, v Alserkal Arts Foundation v Dubaji, v Galérii hlavného mesta Prahy, v Kunsthalle Bratislava, Kunsthalle Košice, vo Východoslovenskej galérii, VUNU Gallery, HIT Gallery, v Oblastnej galérii v Liberci, v Kunsthalle TRAFU v Štetíne a v Kronika CC v Bytomi (Poľsko), v Stredoslovenskej galérii v Banskej Bystrici, Zoya Gallery, v Easttopics v Budapešti atď. Kurátorsky sa podieľal na projektoch v A Promise of Kneropy, v Galérii Krokus, HIT Gallery, APART STUDIO a Kunsthalle Bratislava. Je laureátom Ceny Oskára Čepana.

PETER KAŠPAR (*1983) študoval na Fakulte masmediálnej komunikácie Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave. Absolvoval stáže a umelecké rezidencie v rámci School of Visual Arts Residency v New Yorku (2015), The Fountainhead, Miami, FL (2016) a School of the Art Institute, Chicago (SAIC Incentive Scholarship). Jeho tvorba bola prezentovaná v rámci samostatných výstav v priestore A promise of Kneropy (Liquid Being, 2021), v rámci The Java Project, Brooklyn, NY (Sunroof, 2017), Lyons Wier Gallery, New York, NY (Intensions Variable, 2015), v Miami, FL (Drogerie Art Projects, 2013) a v rámci kolektívnych výstav v Galérii hlavného mesta Prahy, Pragovka Gallery, v Galérii Jána Koniarka v Trnave, v Queens Museum, Queens, NY, v Brooklyne, NY, Miami, FL, v rámci New York Pulse Contemporary Art Fair, v Catinca Tabacaru Gallery v New Yorku atď. Je laureátom Ceny Oskára Čepana (2022). Okrem svojej umeleckej praxe je súčasťou platformy Sorrywecan a zakladateľom štúdia Humanoid Research Lab.

HOLO- je kolektív, holobiont, ktorý vzišiel z fascinácie fungovania prírody. Jeho primárny záujem sa dotýka vzťahu človeka a ne-ľudských aktérov, pričom využíva najmä postantropocentrické a špekulatívne prístupy. Pomocou 3D skenovania prechádza z fyzickej do digitálnej sféry, pričom si vyberá fragment prírodného prostredia a buduje okolo neho nový príbeh. Prepájaním najnovších technológií a terénneho výskumu smeruje našu pozornosť k fiktívnym/budúcim krajinám, v ktorých človek už nemusí byť stredobodom univerza. Holo- kolektív založili Michaela Cagáňová (*1999) a Kamila Valešová (*1995), ktoré sú zároveň jeho aktuálnymi členkami. Obe spája záujem o odkrývanie vzťahov človeka a mimoludských druhov a nabúravanie binárneho chápania prírody. V rámci kolektívu holo- kombinujú, na základe doterajších skúseností a štúdia (KABK/the Hague, VŠVU/Bratislava), médiá ako sklo a digitálny environment.